

NEMZETI ÚJSÁG.

HAZAI ÉS KÜLFÖLDI TUDÓSÍTÁSOKBÓL.

Alapítá **Kultsár István táblabíró, kiadja Özvegye.**

Harmineznyolczadik év.

59. szám.

Pest, Szent-Iván hava 13kán

1843.

TARTALOM.

Hazai napló. Kinev., Országgyűlés. (XIII. XIV. és XV. ker. ülések: vallásügy; egy képtal. követ beszéde a magy. nyelv ügyében). Pest megyei közgy. folyt. (követjelentés, hiv. jel. a kovácsii tűzvész iránt, két nemes község folyamodványa). Pesti medárdi vásár. Vidéki lev. Komáromból (követi tudós., nádor ő főns. a büntető törvénykönyvet megküldi, városi lev.), Liptóbból (közgy.: a kir. meghívó levelek., követutastás), Somogyból (jótékonyaság).

Külföldi napló. Spanyol-, Francia-, Angol-, Törökország.

Lapvizsga. Jelenkor, Világ.

Társalgási terem. Ikervárosi hírnök. Jelentés a nemz. színházról. — Hirdető.

HAZAI NAPLÓ.

Kinevezés. Szigeti Szerencs István kir. személynök ő nmiga Huba y József kir. táblai előadó ülnököt személynöki ítélőmesterré méltóztatott kinevezni.

Országgyűlés. XIII. K e r. ü l é s június 7. Fölolvastattott a megbízó levelek áttekintésével megbízott választmány jelentésének egyes pontjaira keletkezett határozat; továbbá a jelen országgyűlésre meg nem jelent hatóságok s személyek megidéztesét tárgyazo üzenet, a turómezei nemességnek országgyűlési követválasztásból kirekesztését tárgyazo sérelme fölterjesztésében készült fölirat és üzenet, úgy szinte az 1840: 3., 4. és 5ik t. cikkelyek által kiküldött országos választmányok munkálatainak közlését és nyomatását illető üzenet, minthogy azonban a kerületi elnökök jelenték, hogy a most érintett munkálatok 500 példányban már kinyomatva a hatóságoknak elküldve, és a KK. és RRk is külön külön kiszolgáltatandók lennének, ez utóüzenet addig fölfüggesztetek, míg az elegendő országos ülésben a KK. és RR.erről értesítést nyrendenek. — Ezután ő Fölségének abbeli atyai gondoskodásáért, hogy kegyelmes előadásában olly pontokat méltóztatott kitűzni, miket az egész nemzet vele együtt szinte forróan ohajtott, köszönő fölirat indítványoztatott, miután azonban a KK. és RR. a kegy. királyi előadásokra adandó válaszfölirattal már ezelőtt egy választmányt bíztak meg, ennek ismétli fölvétele szükségtelennek találtatott.

Szönyegre került ezután, hogy miután a vallás, és lélekismeret szabadsága, nyugalma olly tárgy, melly tekintve mindenkit egyiránt a legnagyobb figyelmet igényli, keressék meg ő Fölsége egy alázatos föliratban, hogy azokra nézve, mikben mult országgyűlésen mind a két tábla megegyezvén már akkor legfölsőbb helybenhangyas nyeresé végett fölterjesztettek, kegy. választ adni méltóztatassék; minek következtében az e tárgyban mult országgyűlésen készült üzenetek, s törvényjavaslat közíratra bocsáttatni rendeltetvén, az e fölötti tanácskozás a következő kerületi üléshalaszatott.

XIV. K e r. ü l é s június 8. Fölolvastatván a fölirat, a kereskedés és nevelés tárgyában elhatározott választmányok tagjainak, úgy szinte a városok rendezésével megbízott választmányban működendő királyi városi tagok újabb névjegyzéke, a tanácskozás a tegnap be nem végzett vallási tárgyra ment át, s mindenek előtt a KK. és RRnek 1832% országgyűlésben költ üzenetük, az ehez csatolt törvényjavallattal együtt, úgy szinte az e tárgyban 1840ki országgyűlés alatt készült utolsó üzenet és törvényjavaslat olvastattak föl. Mire egy képtalani követ abbeli kívánatát nyilatkozta, hogy az e tárgyban már fölterjesztett törvényjavaslatra adandó kegyelmes leíratra ő Fölsége megkéressék; azonban, azoknak, mikre nézve a mult országgyűlésen a két tábla még meg nem egyezett, tanácskozásba vételétől a kegyel-

mes királyi leírat elérkezteig a KK. és RR. álljanak el, úgy is a vallás fölötti viták csak távolítják a kebleket egymástól s a kölcsönös szeretet és bizodalom kötelekeit csak tágitani szokják; sőt maga honunk maga nagy fia Deák Ferenc is úgy nyilatkozék egykor, hogy kár volt a vallást e vitakozási térre vinni át. — Egy más követ által kívántatott tovább, hogy a protestansoknak Horvátországban szabad letelepedés engedtessek, a meg nem áldott házasságokból származott gyermekek törvényesítésenek, és a nem egyesült görögök vallási ügye szinte elintéztessék. A vegyes házassági ügy pedig ne mint vallási, hanem alkotmányi kérdés külön tárgyalassék. — Indítványoztatott ezután, hogy a már mult országgyűlésből fölterjesztett vallási sérelmekre királyi válasz kéressék; azok pedig, mikre nézve akkor a két tábla még meg nem egyezett, úgy szinte az azóta támadtak vétessenek tanácskozás alá; a pásztori levelekből, pápai brevéből és királyi placetumból eredett sérelmek külön tárgyalassanak, a nem egyesült görögök ügye ismét külön, úgy szinte az unitariásoké is; az izraelitáké pedig, minthogy inkább polgárosítási mint vallási szempontból lenne tekintendő, a maga helyén legyen fölveendő; azon pontokat illetőleg pedig, mellyekre nézve mult országgyűlésen a főrendi tábla még meg nem egyezett, most ujlag szölitassanak föl a főrendek, hogy az akkor elébük terjesztett törvényjavaslat pontjaihoz most is ragaszkodván a KK. és RRendek azokhoz egyezésüket adni sziveskedjenek. De különösen az 1ső pontra nézve kívánják a KK. és RR. hogy a reversalisok nemcsak jövőre, de multa nézve is töröltessenek el, úgy, hogy ezek következtében senki vallási tekintetben kérdés alá ne vonassék. Annak 3dik pontját, melly a katholika vallásról az evangelikara leendő áttéréseket foglalja magában, illetőleg: teljes áttérési szabadság engedtessek, s ennek semmi gátok ne vetteszenek. A 6ra nézve az azon pontban kitett büntetés mondassék ki most is. A 8ra nézve a vegyesházasságban élt, de elváltatott feleknek más házasságra lépniök szabad legyen. Végre a 14dik pontot illetőleg: minthogy a törvényhozásnak egy municipális törvény utjába nem állhat, ha az ennek helytelenségéről meggyőződött, mondassék ki az, hogy Horvátországban letelepedni, s polgári jokkal birni ezután az evangelikusoknak is teljesen megengedtetik. Mindezek mellett pedig mondassék ki törvény által minden vallásoknak teljes egyenlősége és gyakorlati szabadsága. — Egy követ a reversalisokat a multa nézve nem kívánta eltörölnöknök, minthogy mindenki tartozik fölállalt köteleességét teljesíteni is, és ha töle ez kívántatik, semmi sérelem rajta nem történik. — Indítványozá ezután egy más követ, hogy a házasságok polgári szerződésekké tetessenek, s így világi hatóságok előtt köttessenek szabadságukban állván a feleknek ha akarják, az egyházi szertartások szerint is összeadatni magukat. Ennek következtében a való perek is a világi hatóságok előtt folyjanak. — Egy más követ kíváná, hogy Rómának a magyar vallási ügyekbe eddig volt befolyása szüntessék meg, a pápai rendeletek csak az országgyűlés egyezésével hirdethetessenek ki, és az egyházi javak lassankint világiasításának. Az unitaria vallás behozatala megengedtessek, s a jesuiták az országgyűlés beleegyezete nélkül be ne hoztathassanak. Egy más követ a katholika egyháznak rómatóli teljes elszakasztását, úgy szinte az egyházi javak elvételét nem pártolja, mivel a tulajdoni jogot tiszteltetni kívánja. Egy más követ hiszi, hogy a vallás fölötti viták a birodalmat gyengítik, sőt veszélyesek is lehetnek, mivel például a keleti birodalom még akkor is,

midőn falai dőlni kezdetek már, vallási vitákkal foglalkozván, végkép lerogyott, és Magyarhonnak is, ha a tornyosuló föllegkint mutatkozó északi colossust tekintjük, nagy oka van a lelkek egygyé füzésére; de miután más ut nincsen a sérelmeket orvosolni, mint ezen törvényhozási, ezt látja megragadandónak; mert mindig csak várni béketüréssel igen is unalmas dolog. — Továbbá egy olly törvény alkotása indítványoztaték, melly általános kimondja azt, hogy minden vallások mind azon esetekben, mellyekről a törvény hallgat, egyenlőknek tekintessenek. — Mondatott tovább, hogy a pásztori levelek, breve, placetum ne vallási hanem alkotmányi szempontból vétessenek majd föl. — Mondatott, hogy az evangelikusoknak egyedül megtagadni a horvátországbani letelepedést igaztalanság, miután ez már a nem egyesült görögöknek, sőt zsidóknak is megengedtetett. Hogy ennek megengedését a népesítés szüksége is tanácsolja. — Továbbá, hogy a katholika vallás uralkodó vallás többé ne legyen, hanem a többivel egyenlő. Egyébiránt a KK. és RR. általános abban állapodtak meg, hogy a már mult országgyűlésből fölterjesztett vallásbeli sérelmekre kegy. királyi válaszeirat kéressék. A mult országgyűlés törvényjavaslata pedig minden pontjaira nézve pártolatott. Az e tárgy fölötti további tanácskozás azonban más napra halaszatott.

XV. K e r. ü l é s június 9. A vallásbeli ügyeknek a tegnapi kerületi ülésben megszakadt fonalat mai ülésben ismét fölfogatván, általános volt a KK. és RR. között az egyetértés a mult országgyűlésből már fölterjesztett sérelmekre nézve, hogy t. i. ezekre kegy. válaszeirat kéressék ő Fölségétől. Azon pontokra, mellyek iránt mult országgyűlés alatt a két tábla között egység még nem eszközöltethetett, úgy szinte az az óta támadt sérelmekre nézve különbözők voltak a vélemények. Mondatott, hogy miután a reversalisok azon nyugalma, mellyet most alkotandó törvények által az ország minden felekezeti polgárai között eszközölni kíván ezen törvényhozó testület, ismét fölzavarnák, ha a már kiadottak következtében a gyermekek utóbb férfiak vallása kérdések alá kerülne: ezek nem csak jövőre, hanem multa is töröltessenek el; — az egyik vallásról, különösen catholica vallásról evangelica vallásra leendő szabad s gátolatlan átmenetelt megengedtetni követeli azon egyenlőség, mellyel minden vallásnak birnia kell. — A recopilatoria kimondott büntetés álljon; a házasságok polgári szerződésekké alakíttassanak, s ennek nyomán a házassági pörök polgári hatóságok előtt folyjanak; Horvátországban a protestansok egész szabadsággal lakhassanak; az unitaria vallás, miután Erdélyt visszakapcsolni ohajtjuk, honunkba is vétessék be; a nem egyesült görög vallás szinte teljes szabadságba helyeztessek. A pásztori levelekből, brevéből és placetumból eredett sérelmek ne vallási, hanem alkotmányi szempontból tárgyalassanak. A reversalisok eltörlése mellett fölhozatott, hogy egy olly köteleesség teljesítésére kötelezni senkit nem lehet, nem szabad, melly már magában érvénytelen, miután egy protestans atya jó lelekkel nem is kötelezheti magát gyermekének egy olly vallásban leendő neveltetésére, melly önmeggyőződésével ellenkezik, sem születendő gyermeke — tehát egy harmadik szemely — lélekismerete vallása körül előre nem rendelkezhetik, sem valamely törvény ezeket nem parancsolja, sőt ezek egyenesen törvényelleniek. — Az egyik vallásról szabad átmenetelt a másokra követeli az, hogy a vallás meggyőződés következménye, meggyőződést pedig s lélekismeretet korlátozni nem lehet. És a hatheti oktatás-

nak nem azon vallásban kellene történni, mellyet valaki eddig követett, s tehát ismernie is kell, hanem épen abban, mellyre most átmenni kíván s melly eddig előtte ismeretlen volt. A valópercek tételesen át a polgári hatóságokhoz, minthogy ezek mellett sok oly kérdés tárgyalandó, melly tisztán polgári, u. m. hitbér, hozomány, tartás sat. az egy ideig vegyes házasságban élt, de később elváltattott felek, ha akarják, más házasságra átmelessenek, miután azt, mi bíróság fölbon-tottnak nyilatkoztatott, még azután is kötelező-nek állítani nem lehet; ha a cath. félt vallásán tiltana ezen tétől, az lehet, de a protestans félt ez épen nem érdekelheti. A protestansoknak Hor-vátországba leendő szabad telepedésüket, s pol-gári minden jogokban részesítésüket illetőleg ki-mondatott, hogy nincs oly municipális törvény, mellyet az egyetemes törvényhozás, ha szüksé-gét állatta, meg ne szüntethetne; ezt pedig igaz-ság, népesedési szükség, s azon tekintet is, hogy kereskedésünket épen Horvátországon ke-resztül a tenger felé akarjuk fölemelni, egyiránt parancsolják. A romátoli teljes függetlenséget ta-nacsolja, hogy többé oly sérelmek, mik a brevéből jelenleg is eredtek, ne támadhassanak. A papi javak statusjavak, mellyekről hogy ez rendelkezhetik is, több országok, különösen Spa-nyol-, Francia-, Oroszország példái tanusítják. Erről azonban más alkalommal. Az állodalomnak teljes joga van a vallás fölött intézkedni, s mind azt eltávolítani, mi akár az egész polgári társa-ságnak, akár egyeseknek nyugalma, esendét fölhaboritani képes. Végre pedig minden vallás, előjog, s uralkodói eszme nélkül, a gyakorlatra s polgári következményeire nézve teljes egyenlő-ségbe, szabadságba helyeztessék, hogy így min-den út és alkalom vallási zavarokra s versengé-sekre elzárassék.

Fölhozott ezekre a más résztől, különösen a reversálisokat illetőleg: ezek oly kötések, mellyeket a házassulandó felek teljes szabadsággal, kölesönös egyezéssel magukra vállaltak, s mint-hogy nincs természetesebb, mint hogy a ki magát valamire, mit semmi törvény nem tilt, kötelezte, azt teljesítse is; a reversálisok a multa nézve erejökben hagyandók, annál is inkább, mivel ezen új rendelkezés azon viszonyokat, mellyek a békés házások között gyermekeik elkezdett neve-lése körül eddig már folytak, megzavarná. A vallási átmenetekre nézve mondatott, hogy ezek igen gyakran nem a meggyőződésnek, hanem csak egy fölhevült indulatnak, egy futó gondolatnak, egy kellemetlen pillanatnak következményei, így például, ha a lelkész hivatól talán a párbért kí-vánja, ez könnyen azon gondolatra viszi a szegényt, hogy vallását változtassa, s a nem fi-zetés reményében valóban elhatározza magát más vallásra térni át. Sokkal könnyebben történhetik ez meg egy fölhevülésben, egy kellemetlen ese-mény, egy kellemetlen szó miatt. S ekkor mind-járt nyitva áll az ajtó a futó gondolatot teljesíteni is, nem a meggyőződés szabadsága, hanem csak egy hevesség szülte gondolat sikerítése eszkö-zöltetik, mellyet tevője talán egy pár nap alatt már megbánna. Ezen hirtelenkedést távoztatja el a hathéti oktatás. A valópercek kérdése már mult országgyűlés alatt annyira kifárasztotta az elmé-ket, annyira kimerítették, hogy ezekre nézve újabb okokkal előállni alig lehet, s a két tábla ebbeli egyezése még sem eszközölthetett. A pro-Testansoknak Horvátországbai bemenetelüket te-kintve mondatott, hogy miután eddig ezt a hor-vátok municipális jogokkal ellenkezőnek látták, most azonban már ott is vannak egyének, kik ezen eszmével megbarátkoztak, várossék be a dolog természetes kifejlődése, melly el nem fog maradni, de erre őket törvény ne kényszerítse. A papi javakat csak akkor lehet eltulajdonítani, ha egy az ország törvényei őtalma alatt álló kétségtelen tulajdont megragadni szabad. A magyar. cath. egyház függetlensége gyakorlatilag úgy is fön-van, minthogy az állodalom hitágazatokra nézve szakadást nem követelhetvén, ezeken kívül min-den pápai rendelések az országnak király által gyakorlott megegyeztével hozatnak be, s lehet-nek érvényesek. Aljában pedig megjegyeztetett, hogy a vallás oly tárgy, mellynek mindenki előtt szentnek, sérthetlennék kell lenni, s mellynek

ezelja az elmét fölvilágosítani az igazról, akara-tot hajlítani a jóra, melly ezelt ha eszközölte a vallás, akkor követőjét minden esetre bensőkép nem lehet nem boldogítani, s ezen magasztos szempontok tanácsolják azt, hogy mivel minden, vallásról kimondott gúny annak, kire irányozta-tott, kettőztetve fájdalmas, mondassék ki, hogy az egyik vallásfelekezet lelkésze vagy tagja al-tal akár szájjal akár tollal ejtett gúnyok megha-tározandó büntetések alatt tilosak.

Voltak követek, kik a vallási sérelmek or-voslandását egy szóval pártolák, de a papi ja-vak elkobzását, s a m. cath. egyháznak romá-toli teljes elváltását ellenzék; — a tárgy még be nem fejezetett.

Egy káptalani követnek a jun. 6. ker. ülés. a magyar nyelv ügyében mondott beszéde.

Örömtelven üdvözlöm a lelkesedést, mellyel a magyar nyelv ügyét a hon minden képviselői-től pártoltatni látom, s még szívesebben örülök azon sikernek, mellyet e lelkesedés a honi nyelv fölemelésében s terjesztésében már megtermett. Bizonyosága ez annak, hogy itt egy ohajtás, egy törekvés lelkesítette a törvényhozótestület külön ré-seit. Ott, hol erő kegyese van, mindig biztosan halad a nemzetiség ügye.

Kettős itt a földadat, egyik az, hogy a ma-gyar nyelv közigazgatási nyelv legyen, másik az, hogy idővel az egész nép nyelve is legyen, s min-den nemzetiségek hazánkban ezen egy nyelvben egy erős magyar nemzetösszeolvadjanak. Amazt kényszerítő törvényekkel lehet, és kell létre hozni; ezt szelid eszközök által oly intézetek előállításá, és szaporítása által, mellyek a tudományokban a nyelvet intensive emeljék, elemi tanításban, és a társalgás terén a magyar nyelvet extensive a nép minden osztályaira kiterjesszék. E két uton min-den célirányos intézkedéseit a törvényhozó test-nek küldöm s magam nevében szívesen üdvözlöm és pártolom.

A catholicus clerus működése a honi nyelv terjesztésében, és fölemelésében e helyen nem megrovást — miképp azt sajnálattal tapasztaltam — hanem inkább dícséretet, s illő méltánylást érdem-lelt volna, a káptalanok s consistoriumok tanács-kozási, a hiteles kiadások, közlekedések a tör-vényhatóságokkal már régtől fogva magyar nyelv-en történnek; az ítéletek magyar nyelven hozat-nak; sőt pásztori leveleket is láttunk már magyar nyelven írottakat, nem csak a néphez, de a cle-rushoz is; az anyakönyvek már magyarok, s a hol csak lehet, a nép magyarul dicséri az Istent, s egyedül a szentek szentje azon hely, hol a pap imáját az egyház régi nyelvén végzi; egész köz-segeket tett magyarokká a lelki pásztorok fárado-zása s püspökök célirányos intézkedése.

Az iskolák körül csaknem többet tett e rész-ben a clerus mint talán arra föl vala hatalmazva; szónoklatok, vitatások, tudományok némelly ágai, váltótörvény, nevelés, lelki pásztorok, ma már magyar nyelven adatnak elő, s a tanulóktól e nyelv nincs többé elzárva, s ez nem csak a ma-gyar vidéki tanodákban, hanem másutt is, s ha van a magyar clerusnak egy része Horvátorszá-gban, kik nemzetiségük s helyzetükhöz képest a magyar nyelv terjesztését azon mértékben föl nem fogták, mint mi: őket nem az elkeseredés, és szemrehányás ide nem illő szavaival, hanem a ro-konság, s atyafiságos összeköttetés édes kaposo-latánál fogva szólítja meg, hogy ők is ügyeke-zenek a nagy hon édes anyai nyelvét sajátukká tenni, s ezen nyelv édes kapcsolatánál fogva is a magyar clerus nagy testületéhez, mellynek dí-szes részét teszik, simulni.

Azon idegenkedő nemzeti ellenpártot, mellyért a clerus egy része ugy rovaték meg, hogy abból az egészre némi homály vettetett, min-denkor rémképnek tartottam; képzelni sem tudom hogy a cath. papság azon hatalomhoz szittson, melly a cath. religiót elfojtani törekszik, s annak szabadságát bilincsekbe vetette.

A clerus beavatkozása polgári törvényhozás-ba, kivált jelen mostoha állásában mi panaszra nyújthata őket — által nem látom, a clerus a constitutio palladiuma alatt a hon, s annak alkot-mányát védte mindenkor, s ezt ma is kötelessé-gének vallja, valamint azt is, hogy a nemzeti kifejlődés magas földatán a constitutio védelme

mellett közre munkálkodjék. Szintugy a polgári hatalom is természetes védője az egyháznak, s ha e kölesönösségben illő arány tartatik, s a kezek egymást szövetségesen segítik, meglesz a régen fön-állott, s ma is ohajtott Concordantia Sacerdotii, et Imperii, s paizsa alatt a hon békéje biztos leend.

Horvátországra nézve örömmel tapasztaltam a kerületi RR. ama méltányosságát, hogy midőn a magyar nyelv mellett föl szólalnak, azt Horvát-ország belviszonyaira alkalmazni nem szándékkuk; de részemről azt illendőnek tartom, hogy a hor-vátok a nagy hazával akár levelekben, akár itt a törvényhozói teremben Magyarország közös nyelvén szóljanak.

Pestmegyei közgyűlés (folyt.) Jun.

10kén a főispáni helyettes elnöklete alatt követi jelentés olvastatott föl öszpontosuló leginkább a horvátországi és pozsonyvárosi követek válasza körül történt törvényszerűtlenségekben. Vé-gzetetett: hogy kéressék meg ő Fölsege, mel-tóztatnék legkegyelmesebb atyai gondoskodásánál fogva, a fönemlített corporatioknak módot nyuj-tani, miképp sérelmeiket orvosolhassák, hanem Horvátországban nem a municipiumok, hanem a tartományi gyűlés választja a követeket, s így csak az hívhatja vissza, vagy orvosolhat törvény-szerűtlenség és jogtalanságból folyó sérelmeket. — Egy szónok föl szólította a rendeket, méltóztassa-nak követeiknek utasítást adni, hogy iparkodja-nak kieszközölni Horvátország részére, miképp ott is ne a tartományi gyűlés, hanem a municipiumok vagy megyék külön küldjenek az országgyűlésre követeket, nem tartván a szónok semmit — miután különösen Varasznak magyarországhoz csatlako-zását ismeri — hogy a szaporodott vokok több-sége az anyaország megyéi ellenében visszaható-lag működhesse. — Örömmel értették továbbá a KK. és RR. követeink jelentéséből Deák Fe-renez lelkes hazánkfának több választmányokhoz lett kineveztetését: — határozatba ment, hogy a ns megye a nagy hazafához intézendő levelében e fölötti őszinte örömet nyilvánítsa. — Fölolvastott egy hivatalos szolgabírói jelentés a már lapjaink-ban is érintett, e folyó hó 6. és 7. közti éjjel tűz által tönkre jutott Kovácsi helység részéről; a megye szolgabírái segedelemgyűjtésre szólítottak föl, s az aláírás nem esekély sikerrel a jelen volt igen kis számú hivatalnokok és hallgatók ré-széről meg is kezdetett. Ugyanezen tárgy folytatában jelenté a pilisi járás esendbirtosa, hogy a sze-renesetlen falu készakarva gyujtatván föl, a tette-sek — Horváth István bicskei (Fehérmegye.), és Janosics Lőrincz tinnyei (Esztergammegye.) lakosok — kére kerítetttek. — Az ülés többi ré-szét magánosok ügyei huzván ki, közölük el nem hallgathatjuk e megye aporkai és majosházi ne-meseinek a megyéhez tett jelentését, folyamodását, miként kis birtokukhoz képest szertelenül elsza-porodván, elhatározták ő Fölsege számolyához járulva megkérni az atyáskodó fejedelmet, hogy nekik urbéres telki teherviseléssel valami kamarai jószágot lakhelyül kirendelni kegyelmesen méltó-ztatnék, s ugyanez iránti pártfogatásért keressék meg a nemes megyét is; — kerelmük teljes erővel fog pártoltatni. Vajha eszmélnének több megyei nemes atyánkfiai is, hagynák oda részletesen a tel-keket, mellyek apáinknak becsületesen megtermék a táplálékot, de a mellyek a százsorosan meg-szaporodott unokákat kivált e kényelem és kéj-vadászó időben eltartani képtelenek — s hinnék el már egyszer, hogy van menyország az ősi tel-keken kívül is, és a becsületes, bár milly úton szerzett érték, csak dícsőségül szolgálhat a szer-zőnek.

Hétfőn, június 12. folytatva tartott köz-gyűlést a mult napokban tárgyaltak hitelesítése, magánosok folyamodásai, gyámszéki jelentések s egyéb kisebb érdekű tárgyak foglalák el.

Medárd-vásárunk ez idén igen kevés külföldi vevő által látogatottak, és ezért eredményei valamint a kézműcikkekben úgy a honi termékek-ben is, egyéb ez évszaki vásárokat tekintve igen esekélyszerűek voltak; ép oly kevéssé felelt meg a vásár kiesinben is a várákozásnak. — A honi természetmennyek ára pgő pénzben, kö-vetkező volt: timsó (fejér) mázsája 7 f., anisé 16 f., dárdány mázs. rozsnói nyersé 12 f. 30 kr. — 13 f., regulus mázs. 27 f. 30 kr., páln-

ka (gabona, 20 fokú) akója 4 f. 30 kr.—4 f. 48 kr., seprő és törkölyé 5 f. 36 kr., szerémie 10 f. 30 kr.—12., borlél (30 fokú) fok szerint 12—14 kr., 35 fokú 15 kr., tollú m. ágyi foszthatlané 18—74 f., foszthatotté 30—100 f., pehelyé 100—160 f., irótoll 1000re 54 kr.—1 f., búr párja, borjúé 1 f. 30 kr.—3 f. 48 kr., birkaé 1 f. 12 kr.—2 f. 24 kr., magyar juhé 1 f. 30 kr.—2 f. 48 kr., bárányé 24 kr.—1 f. 12 kr., kecskéé 36 kr.—56 kr., borzé 2 f.—2 f. 36 kr., rókaé 3 f. 12 kr.—3 f. 36 kr., farkasé 1 f. 24 kr.—2 f. 30 kr., nyuszté 6—7 f., vadmaeskaé 2 f.—2 f. 12 kr., feketeé 36—48 kr., nyúlbor 100za 28—34 f., ökörbőr párja 14 f. 24 kr.—25 f., tehénbőr 10—16 f., lóboré 5—7 f., baké 3 f. 30 kr.—4 f. 15 kr., kömény mázs. 7—9 f., gabna pozs. mérője: bánáti tisztabuzaé 1 f. 30 kr.—1 f. 36 kr., magyaré 1 f. 20 kr.—1 f. 36 kr., kétszeresé 1 f.—1 f. 4 kr., rozsa 1 f. 4 kr.—1 f. 8 kr., árpaé 48—50 kr., zabé 34—36 kr., kukoriczaé 1 f.—1 f. 4 kr., szór m. lóé főzött s fonotté 36—44 f., nyers hozuáé 52—56 f., rövidé 30—33 f., finom rongyúé 5 f. 12 kr.—7 f., középszerűé 3—4 f., közöns. 2—2 f. 24 kr., apatini gerebenezett kenderé 18—36 f., gerebenezettlené 8—9 f. 12 kr., bánáti méz, sárgaé 17—18 f., szarv, szarvasé 36—42 f. ököré száza 22—30 f., bivalé 16—20 f., tehené 10—12 f., szarvhegy 5—8 f., gubacs, első rendű óé (köble 120 fontjával) 15—16 f., másod r. 12—14 f., harmad r. 8—9 f., édes kömény mázs. 6—8 f., finom asztalos enyé 18—19 f., közép finomé 16—17 f., közöns. 12 f., repceolaj, vetetté 11 f. 15 kr.—12 f. 15 kr., tisztázotté 12 f. 45 kr.—14 f., lenolajé 20—22 f., illir hamusziré 13 f., magyar fejeré 11 f. 30 kr.—12 f. 30 kr., kékesé 10 f. 30 kr.—11 f. 15 kr., közöns. kéké 9 f. 42 kr.—10 f. 45 kr., vetett teli repcemag pozs. m. 2 f. 36 kr.—2 f. 50 kr., safrány mázs. 28 f., gyapju egyenyiretű legfin. mázs. 84—103 f., finomé 68—81 f., közép finomé 48—65 f., közöns. 36—45 f., kétnyiretű teli finomé 50—60 f., középszerűé 35—47 f., közöns. 28—34 f., nyári finomé 50—54 f., középszerűé 42—50 f., közöns. 26—38 f., báránygyapjúé 50—80 f., búrrol nyirotté 41—88 f., timárgyapjúé 28—44 f., erdélyi zigaré 41—42 f., bánáti kézzel mosotté 36—38 f., usztatotté 28—32 f., magyar fűrtös kézzel mosotté 24—28 f., usztatotté 23—28 f., feketeé 15—22 f., szücsyapjúé 11—14 f., disznósiré 19—20 f., szalonnaé 16—18 f., szegedi szappan m. 13 f. 30 kr.—14 f., fekete közöns. 14 f. finom sziksóé 10 f. 45 kr.—11 f. 30 kr., közöns. 8 f. 30 kr.—9 f., kerti és hegyi dohányé 12—24 f., tiszamelleki első rendűé 16—18 f., másod r. 10—13 f., döbrői első r. 20—24 f., másod r. 12—16 f., harmad r. 7—10 f., debreczeni első r. 12 f., másod r. 8 f., pécsi első r. 7—10 f., másod r. 6—6 f. 30 kr., harmad r. 3—4 f., szegedi első r. 15—16 f., másod r. 8 f. 30 kr.—10 f., harmad r. 5—7 f., olvasztatlan fagygyúé 16 f. 24 kr.—17 f., olvasztotté 19 f. 30 kr.—21 f., oláhé 19 f., sárga roznyaí viaszé 80—88 f., bánátié 80—88 f., tokaji aszú átalagja 30—100 f., ménési akója 20—100 f., budai ó veresé 5—12 f., újé 1—2 f., fejer óé 5—8 f., újé 1 f. 48 kr.—2 f. 30 kr., kőbányai óé 5—10 f., újé 2 f. 30 kr.—3 f., hegyi fejer és veres óé 6—15 f., síkföldi fejer s veresé 52 kr.—1 f. 12 kr., borkő (természetes) mázs. 14—16 f.; veresé 12 f. 30 kr.—14 f., alcana gyökéré 4—6 f., aszalt-szilváé 5 f. 24 kr.—5 f. 30 kr.— A polg. szab. kereskedőség nevében. Pesten június 9én 1843. Aigner Ferencz sk. első, Mitterdorfer János sk. másodelnök.

Vidéki levelezések.

Komáromból. A ki hiszi, hogy a vágatva haladás fontolatlan merényei vérünkre nem hatottak, az csalatkozik, s megmutatja, hogy logikai combinatiót a mult és jelen között tenni alig tud. Nem akarok általános nézetekbe bocsátkozni, csak megyénkre vonatkozólag akarom igazolni állításomat. — Miután elavultnak keresztelt nemzeti alkotmányunk a journalisticai javaslatok által megrázkodtatott, és a nemzet több

mint nyolczszázados, és elidegeníthetetlennek hitt tulajdonai megtámadtattak, szóval mióta Sz. nagyhazafikint a P. Hirlap dagályos kísérletei a megyei nemesség nyers létébe bekapatvak, igen óvakodóvá tétetett e nép, és féltékeny szabadsága, mint legdrágább kincse fölött; egykor gyülesein néptelenek, s csak a hivatalnokoktól valának némileg benépesítve, de mióta a százados fának nem mondom kinövései, de gyümölcstermő ágai is nyesegettetnek, nehogy az östölgy méltatlan kezektől végkép kiirtassék, mint annyi védő jelenik meg gyülesein köznemességünk, hogy a „semmit rólunk nélkülünk” szerint még a romlás se legyen megtörténhető. Szézt mi hisszük, hogy e méltányos félelem gyűjtötte jelen rendkívüli közgyűlésünkre a nagy számú közönséget, minövel évek előtt legnevezeteseb tanácskozásaink sem dicsekhetének, ez annál valóbb, mert alig tudattak a tárgyak, nyugodtan hagyók oda teremünket. — Junius 1. első alispánunk elnökle alatt egy napig tartott rendkívüli közgyűlésünk tárgyai követ uraknak az orsz. gyűlési tanácskozások eddigi előleges eredményeiről szóló tudósításaik valának; ezek közül Kraszna, és Zaránd megyéknek a kir. személynökhez küldött, a követek által megyénkkel is közölt abbeli levelük, hogy kétes állásuknál fogva jelen orsz. gyűlésünkön meg nem jelenhetnek, élénk vitára nyújtott alkalmat, s követeinket oda utasítók, hogy ez érdemben ö fölségéhez alázatos fölrást indítványozván e megyék kétes állásának tisztába hozatását mindenkép szorgalmazzák. — Ezek után a kegyes kir. előterjesztések elvitatván, azok mint a kor kivanatának megfelelők, és a nemzet jólétét tárgyakozó forró részvétellel fogadtattak, s hogy örömaradat nélkül teremünkbeli kebel magányába vissza ne térjen, a kegyes fejedelmi latin előadások elnök alispánunk által legottan magyarul is értelmezettek. A k. előterjesztések pontjaira többnyire utasításaink levén, meghagyók mindazonáltal követeinknek a negyedik pontban foglalt kereskedésnek, az elsővel tárgyalatását szorgalmazni. A 2. pontra vonatkozólag pedig követeink oda utasítanak, hogy ha a törvényes szabadságnak visszaéléssé fajultsága meggátlására netalan képviselői rendszer javasoltatnék, ellene szavazzanak; hanem egy általános reformot in capite et membris, azaz: a főispántól kezdve, a kaputos statuson keresztül a köznemesig sürgessenek. — Nádor ö föns. levele a büntető törvénykönyvvel köszönettel fogadtattott. — Eszékeknek és Pécsnek inarticulatiót kéro levelük nem pártoltattak, különösen az elsőnek megiratni határozatott, hogy megyénk jövődében töle csupán magyarul írott levelet fogadand el. Több megyei levelek is olvastattak többnyire olly tárgyakban, mellyek már teremünkben szönyegen valának. — Jövö közgyűlésünk július 3. veendi kezdetét.

Liptóhal. Liptó-Szent-Miklós, junius 2án. Késő bar, — de helyhatósági ele-tünk közügyek irányabani folyását tekintve, nem elkésve — közleni ohajtván megyénk majus első napján főispáni elnöklet alatt megkezdett s folytatva közel egy héttig tartott gyűlései tárgyalatnak eredményét: — ennek lényeges részletei követhetőkben foglalvak. Némelly egyoldalulag s hibás nézetből támadt pártédekek ingerült helyzetbe hozván a RR. nevezetes részét, már mult april 11én és 19én tartott rendk. közgyűlésükben előbb panaszukat a miatt, hogy a k. meghívó levél kihirdetése előtt a követválasztási gyűlés főispán ö mlgától kitűzetett, mit a RR. végzésileg elidegeníthetlen jogaik közé kizárólag számítának, és bár most megnyugodva, a kitűzés ellen óvasukat kijelenték, meghagyták egyszersmind első alispánunknak, miszerint a meghívólevélnek sebes posta általi elküldetését főispán urtól eszközölje, és eleve april 19ére ujra közgyűlést határozzanak. Ezekre főispán ö mlgá válaszóla: valamint egy részről a RR. törvényes jogait tiszteli, köztük azt is, miszerint egy közgyűlésből a másikat elrendelhetik, ugy más részről biztosan reméli megnyugvásukat azon főispáni joggyakorlatban, melly szerint bármelly, de kivált fontos tárgyakra néve elnöksége alatt tartatandó közgyűléseket hirdethet stb. Ekkor még a RR. nézeteit és határozatukat az észrevételek meg nem másíták; azonban főispán ö mlgá megérkezvén, a gyűlést el-

nöksége alatt majus 1ső napján megnyitá, s átadva régieb szokás szerint a k. meghívó levelet szóval nyilvánítá ez ügy körüli nézeteit. Szokott nyájás, de e mellett férfias, szilárd és alapos nyilatkozata, a méltányló RR. nézeteit már eleve megmásítá, s eszközle az itt következő határozatot: „A KK. és RR. körében megjelent, szives eljenzésekkel fogadott mlgos főispán ur ez alkalommal is ujabbán tanusítandó, hogy a statusokkali allandó egyetértés, s minden tetteiben kitűntetett jogszerűsége mellett a közbizodalom szakadatlan föntartását magas hivatása dícső föladatának tekinti, az e folyó évi april 11. és 19én tartatott közgyűlésekben 397. és 416. számok alatt költ végzések tartalmairól nézeteinek öszinté kifejtése mellett, a megye RRei által közleni kívánt orszgy. összehívó kegy. k. levél át nem küldésére vonatkozó körülmények fölött szóbeli lelkes fölvilágositást adván, ebben a megye rendei megnyugodtak, és a tárgyra nézve 1635ki 79. t. cz.hez erősen ragaszkodnak, — egyébiránt pedig meghatározottan kijelentik: hogy a főispáni jogokat és ezek közt azt is, miszerint a főispán bár milly tárgyaknak fölvétele, annál inkább az országyűlési követek választása végett rendkívüli közgyűléseket kitűzhet, legkisebb kétség alá venni nem kívánják.” — Ezekből tanuságul szolgálhat az, hogy jellemziládság, tiszta öntudat, s lelki fönség legyöz minden pártzenvedélyt vagy eselszövenyt, és az ész hatalmának hódolni kénytelen a legkiszámítottabb ártani kívánás is. — Folytatva tartott közgyűléseink tárgya a követutasítás lön; szövegén józan haladás, törvények iránti tisztelet, szigoru végrehajtás, a tisztviselői feddhetlenség s választási visszaélések gátlását eszközzendő törekvés szelleme vonul át; megjegyzendő még is az adónak már előbbreli elnem vállalása, s az ösiségnek czelszerű módosításokkali föntartása; többi pontjai általjában a kor kívánataival összhangozó nézetek pártolását magukban foglalják. S midőa így eleget téve minden oldalról ohajtasuknak főispán ö mlgá a RR. köréből kölesönös bizalom, tisztelet, s az egyetértés közremunkálásának szivre kötése mellett maga iránt tiszteletet gerjesztő nyomatékos bucsuszavai után eltávoznék, Rosenbergen egy, mükedvelők által előadott magyar szinmutatvány eljátszásával taraczkok üdvlövesei közt tisztelkedének a megye néhány ifjai, s innen következő nap a megye Rendeinek már rég birt közös bizodalmat s háláját kíséretül nyerve — távozott. — Az alig óranegyed alatt szép renddel történt követválasztás eredményéről a tisztelt olvasók már rég értesítvék.

Somogyból. (Jótekonyság.) Föméltóságú Kopácsy József herczeg primás a lefolyt évben egy szöllőjét, melly Somogy megyei Kis-Bán helység határában fekszik, tulajdon keze irásával termékestől együtt olly megbizással írta át a kis-báni plebánosnak: hogy mivel ez több izben aggodását jelenté Fiad fiókhelység iskolahiánya fölött, e szöllőt eladva annak arát egy ott építendő oskolaházra, annak minden szükségessékkeli ellátására s a mi innét fönmarad a mester és tanulók számára fordítsa. E szöllő termékestől együtt 500 pgó ft. adatott el, melly öszlet addig, míg illy oskolaház épülhet, e folyó évi majus hó 1én kiadatott a mester és tanulók számára kamatozandó. — Kövesse minden lépteit e nagy jótevőnek annak áldása, kinek ö a kisdedeknek magához édesgetéséfen nyomait követi! Tóth.

KÜLFÖLDI NAPLÓ.

Spanyelország. — Páris, majus 29. A regens egy nyilatkozatot akar a spanyol nemzethez boesátani, mellyet Marliani fogalmazand. A hatóságokhoz erélyes parancsok küldettek szét, hogy minden rendtelenségeket, a hatalmuk alatt lévő erőkkal elnyomjanak. Madridban a legjobb hangulat uralkodik a regens iránt, mellyet eléggé tanusított a f. hó 21ken roppant minden rangu néptömeg kíséretében számos zenésztületek s a nemzeti örség által a regens tiszteletére tartott éji zene. A számos tiszték, altisztek, és nemzetiörség katonain kívül, kik a regensnek kimutatott sziládságához szerencsét kívánni jöttek, számos kitűnő férfiak, és asszonyságok is tölték erkélyét és termeit, meddig csak az éji zene tartott.

Rendkívüli hírnök által Parisba érkezett f. hó 26kaig terjedő tudósítások szerint, a lelépett Lopez-kormányhoz legragaszkodóbb küldöttek számára Sónan egybegyültek s egy választmányt neveztek ki — mellynek Olozaga, Lopez és Cortina is tagjai — melly a regens, vagy új cabinet által kibocsátandó bármily nyilatkozatra azonnal feleljen. Malaga Lopez kormánya leléptének hallatára föllázadt.

Franciaország. — Paris, majus 28. Telegraphi sürgöny szerint Aumale hercegnék Algierből a chabouniai táborból következő majus 20án irt levele közöltetik: „Abd-El-Kader smalahja elfogatott, kincseitől megfosztott, s szabályzott gyalog seregei megöltettek vagy elszélesztettek. Négy zászló, egy ágyú, két lafette, számíthatlan zsákmány, terjedelmes népeség és marhanyják estek kezeinkbe.“

A páirkamra két ülésében a színházi esendőri törvényekkel foglalkozott. Dubouchage vicomte tette magát azon párt nézetének organjává, melly a színházakrai fölügyeletet szükségesnek tartja, s erősebb garantákat kíván a társaság erkölcsi és vallásos érdekében. Tascher és Gabriac urak is ugyanez indítvány mellett nyilatkoztak, s javallatokkal léptek föl; azonban a belügyminister Duchatel gróf elégnék tartá a jelen fölügyeletet, s a kamrák a javallatokat el nem fogadák.

Joinville herceg martius 27én érkezett meg Belle-Poul fregaton Rio-Janeiroba; a császár fényes ünnepélyekkel fogadta őt, s egy lakot saját rendelkezésére bizott. — Piscatori ur Parisból Görögországba indult, hogy Lagranné urat követi államában mint teljes hatalmú minister fölváltsa.

N.-Britannia. — Mennyire volt valószínű Wicklow lordnak majus 23kán a felső házban tett nyilatkozata az irhoni catholicus clerus irányában, bizonyítja Dr. Murray dublini catholicus érseknek a dublini Evangeling Postban tett nyilatkozata, melly egyszersmind körlevél meggyéjének egyházzolgáihoz. E levélben kinyilatkoztatja a tisztelt érsek, hogy megyéje papsága épen nem osztozik az ardaghi püspök véleményében s hogy első kötelességének tartja ezt nyilvánítani, — egyszersmind béke s nyugalomra szólítja föl híveit. Hogy milly nagy jelentősége legyen ezen föllépés és nyilatkozatnak a repealügy ellenébe, nem kell egyebet fölhozni, mint, hogy Dr. Murray első személy az irhoni catholicus papi statusban.

Mint a M. Post regéli, Victoria királyné tegnapi születésnapján egyéb ajándékok közt Albert hercegtől különösen lepeték meg: t. i. két aranyozott bronzfigurával, a müncheni trónterem colossalis hercegi alakjainak ifjított hasonmásával. Az öntést Schvanthaler rendezte a herceg rendeletéből.

Törökország. — Konstantinápoly, majus 17. Sz. Pétervárról egy pár nap előtt jött futár; Butenieff úr egy császári iratban diéséretekkel halmoztatik el, melly iratban az austriai követről is méltányló emlékezés foglaltatik. Butenieff úr oda utasított, hogy Wucsics és Petronievicsset minél előbb távoztassa el Szerbiából. — Nálunk azon hiedelem mind inkább erősül, hogy a beközélgő fejedelmválasztásban Kara Georgievics részére dülnek el az ügyek, ámbar a moszkva udvar Milost mindnyájának elibe teszi, még is úgy látszik követlen befolyást nem akar a választásba gyakorolni, miután protestatioja és közbejöttével a történt lázadás és fejedelmválasztásban semmi egyebet nem akart, mint csak befolyását föntartani az aldunai hercegségek irányában, s ezeket mintegy figyelmeztetni azon viszonyra, mellyben ellenében állnak. E pillanat óta Oroszország háttér felé vonul, s helyére Ausztria lépe föl, melly helyzeténél, érdekeinél, hajdani jogainál, és szomszédságánál fogva erőteljes föllépésre érzi magát kötelezettnek; ez intézkedik

most, hogy az új választás a jogesziúség utjából ki ne törjön. Ezen eredmény előre látható volt, s kívánatos, hogy e hatalommal e befolyás az aldunai hercegségekre gyökeret verjen — ismert szilárdsága ezen kormánynak ezt legalább ohajtatja velünk, hisszük hogy a törvényes befolyhatás munkáját egy hatalom sem lenne képes férfiasabban kivinni. — Reschid basa drinapolyi kormányzónak nevezetett ki, mint mondják Risa basa közmunkálata után, kit a jeles viszatért követ közelsége nyugtalanított.

LAPVIZSGA.

Jelenkor (f. e. 46-ik sz.) Irányzikkében „Törvénykezés II.“ czim alatt egy föltöbbségi érdekes, s az olvasó közönségnek — leginkább pedig az országgyűlés munkás tagjainak — figyelmébe eléggé nem ajánlható értekezés közöltetik. Értekező ur előre bocsátván annak alapos és fontos okokkal megmutatását, hogy mind a közigazgatásban, mind a törvénykezésben károsan tapasztalt hátramaradásokat csak úgy orvosolhatjuk, ha a közigazgatás tárgyait a törvényes ügyektől különválasztván, ezeket is amazokat is különhivatalnokokra bizandjuk, átmeny azon kérdés fejtegetésére: hogy „kik legyenek a bírák?“ S itt az alispáni és szolgabírói hivattal összekötött bíráskodást azon okból nem helyeslén, mivel ezen hivatalok különben is másnemű foglalatosságokkal eléggé el vannak halmozva, minden esetre külön és pedig több tagból álló bíráskodást kíván. E tekintetben vagy állandó törvényszéket, vagy pedig a pörlekedő felek által választandó s fizetendő (compromiss.) bírákat ajánl; emez utóbbiakat azonban sokkal alkalmasabbnak mondja, s állítását teljesen meggyőző okokkal támogatja.

Világ (f. e. 46-ik sz.) „Haladás II.“ czim alatt a közgazdasági tudományok értékeről, s a valódi nemzeti boldogságról értekezik. A közgazdaság és nemzeti jólét fölalapveül nem az erők túlfeszítését, hanem mentül kevesebb erővel mentül nagyobb természetű létre hozatalát állítván föl. A nemzeti közgazdasági rendszert képtelenségnek állítja az értekező ur, melly valamint nemzeti természeti jog, szintugy nem létezik; s melly a régi sötét századokba akarja visszavezetni a fölvilágosultabbakat, ugyanazon tevelgyések örvényébe, mellyekből a történetírás nyomain ugyan, de egyszersmind annak szövevényes tévutain a józan belátás vezérfényénél már kezdünk kivergődni. Mi a művelt nemzetek példáinak követését illeti, ezt csak azon esetben engedni meg értekező ur, ha két, minden tekintetben egyenlő nemzetet tudna egymással szemközt állítani; s végül azon tanítást adja: „ne rontsuk le azt újra a mi van, hogy újra építhessünk a mi még nincs; ne terjeszszük ki reményünket olyanokra a mik még most erőnket fölülmulnának, s a beteljesíthetlen ohajtasok bizalmunkat csüggesztenék; ne keressünk célt eszközök nélkül, ne fordítsuk az elsőt utószóra, az utóbbit előre, s ne kívánjuk, hogy a természetes kifejlődés örök szabályu törvényei képzetünk álmójatekaihoz idomuljanak.“

Pesti Hírlap (255. sz.) Vezércikket nem ad.

TÁRSALGÁSI TEREM.

Ikervárosi hírnök. Ismét egy új magyar virtuoz. Hauser W. ur hegedű-művész hazánkba lépett ki a világ színpadára. A frankfurti lap azt mondja: Hauser W. ur — magyar, pozsonyi születés — a nálunk olly felejthetetlen Ernst urat elhomályosítja, adagioja elragadó ének, játéka bámulásra méltó, fogásai biztosak és tiszták, előadásának lelke, szerzeményeinek szelleme van; nálunk az irantai euthusiasmus verselésben tört ki; szóval az annyira homályosított Magyarhon egy idő óta, művészei által világhírre kezd kapni; Liszt, Unger, Vurda, Reichel, Mayer, Filtsch, a nálunk olly szerencsésen szerepelt Schodelné

és most Hauser ur bizonyítványok, hogy a szellem, a művészet kitör s utat nyit magának a legsivatagabb, legzordonabb körülmények közt is. És midőn e cikket olvassuk, lehelten nem emlékeznünk vissza azon elvezetdús estvék és előadásokra, midőn a derek Schodelné nálunk is hangoztatá csottogány-dalait, lehelten keserűség nélkül vissza nem emlékeznünk amaz éretlen, nyers tömegből származott demonstratiókra, mellyek a jeles művésznőt árva intézetünkől elidegeníték. De az idő kárhóztató ítéletét kimondá eme hágy-mázszerű jelenetre, s hőseit egytől egyig a túlság és pártosság bélyegével czimezé meg. S most a legközelebb, midőn a jeles művésznő közöttünk mulat, midőn derek Schodelné igazgatónk anyyi ipart fordít nemzeti intézetünk kitüntetésére, — nem fog a jeles Schodelné vonakodni — hisszük, reményljük — bennünket egy pár művészelőadással megajándékozni, s derek Bartaynk nem fog semmi áldozatot kimélni, hogy bennünket ez ohajtott élvezettel megleljen; mi olly sok szép estvéket köszönünk már neki — koszoruzza meg ez ünnepélyeket ohajtasaink legforróbbikával s fordítson reá minden szorgalmat, hogy a honi csalogányt minél előbb megnyerhesse nemzeti intézetünk számára. Ez estély hisszük diadal-ünnepe leend fővárosunk miveltebb közönségének, és ama töredék-pártocskák bukásának, melly olly nagy szótenger és általános nemzeti panasza alakjában hirdeté a honsértési bünt. A milly túlságos és neveltséges volt az egész pártoskodás, olly hamar elveszté népszerűségét és most általános kívánat: szamba nem véve a közvéleményt, s csak megemlítve a sajtó követelését, hogy Schodelné legyen ismét nemzeti színházunké — s reményljük Bartay ur eleget teend e közkívánatnak.

Nemzeti színház. Ponsard Franciaországban legnagyobb lelkesedéssel fogadott híres „Lucrecia“ja Egressy Benjámint által versekben lefordítva, a nemzeti színpadon már tanulattik, s először Fancsy Lajos jutalomjátékaul fog adatni.

IGAZÍTÁSOK. Az 58. sz. Törvényes eligazulhatásunk s a t. cz. VI. pont. 6ik sor. igazságot hely. olv. igazságot; VIII. pont. 6ik sor. ellenkező ok és új helyett olv. ó és új; 368. lapon 5. sor. maguk helyett olv. magukhoz; ugyanott 12. sor. szabadsággal hely. olv. szólással szabadsággal; ugyanott 64. sor. szükségesi helyett olv. szükségesit.

H I R D E T Ő.

Egy gazdatiszti segéd

ki a keszthelyi gazdasági intézetben végezte tanulmányait, és képzettsége fölött a legjobb bizonyítvány-oklevéllel van ellátva, különben is mint gyakorlati gazda szakjártas egyén, — ajánlkozik valamely biztos állomásra gazdatisztul vagy segédül. — Tudakozódhatni iránta a Nemzeti Újság szerkesztőségéről.

Haszonbérleti hirdetés.

Néhai méltóságos zsadányi és török-sz.-miklósi Almásy Ferencz es. királyi aranykulesos úr tömegéhez tartozó, tekintetes némes Heves, és külső Szolnok t. e. vármegyékben kebeleztet fajzati, rédei, tarjányi, orosz, gyöngyösi, benei, gyalui, úgy nem különben tekintetes némes Nógrád vármegyében fekvő szántói, valamint tekintetes némes Zemplén vármegyében fekvő garányi, barantsi, kásói, és bodzás-újlaki javak, az ezekhez tartozó több helységbeli kisebb javakkal a tömeggondnok zsadányi és török-sz.-miklósi tekintetes Almásy Pál úr teljeshatalmú biztosánál Heves vármegyében kebeleztet kiváltságos Gyöngyös mezővárosában t. Hanisz Imre úrnál folyó 1843dik évi június hónap 28dikán reggeli 9 órakor kezdendő árverésen ez évi september 29dik napjától haszonbérbe fognak adatni; — a bérleti ezándékozők biztosítékpénzzel ellátva az árverésre hivatalosak.

Megjelenik minden kedden, szerdán, pénteken és szombaton, fél évi ára helyben kihordással 5 ft. borítékkal postán 6 ft.; ismeretlen kezektől bérmentesíteni kérjük a leveleket, a lapokat illető levelek a szerkesztőségnek czimeztetendők.